

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.
14/-5859

Deres brev av:
01.12.14

Vår ref.
201300286-198
LRS

Emnekode
ESARK-03

Dato
10. februar 2015

Oversendelse av høringsuttalelse - Forslag om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager

Det vises til mottatt høring i desember 2014 på forslag til endringer i forskrift av 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager, der departementet ber om innspill på

- en nasjonal fastsatt proSENTSATS for maksimal inntekt brukt til foreldrebetaling, satt til seks prosent av familiens samlede kapital- og personinntekt, begrenset oppad til maksimalprisen
- valg mellom to ulike alternative forslag til hvilke personers inntekt kommunen skal legge til grunn ved beregning av familiens samlede inntekt;
 - inntektsgrunnlag basert på *husholdningens inntekt* (de barnet bor med) eller
 - inntektsgrunnlag basert på *forsørgernes inntekt* (foreldrene, uavhengig av om de bor sammen eller ikke)
- en søknadsbasert ordning, med siste års selvangivelse som dokumentasjonskrav

I møte i Forretningsutvalget den 9. desember 2014 ble det fattet vedtak om at komite for oppvekst avgir høringsuttalelse.

Komite for oppvekst behandlet høringsuttalelsen i møtet 2. februar 2015, sak 14-15. Av *saksutredningen* følger det at byrådet i Bergen har følgende merknader:

- Byrådet vil påpeke at ny moderasjonsordning opptil 473 000 kr vil gi langt flere søknader om moderasjon enn ved dagens ordning, noe som vil gi økt saksbehandling for kommunen. Dette står i kontrast til departementets vurdering av at den foreslåtte ordningen er «så enkel som mulig å administrere for kommunen»
- Byrådet vil også påpeke at mens man gjennomgående i samfunnet ønsker å forenkle byråkratiet og unngå omstendelig og kostbar saksbehandling, kan dette være et skritt i motsatt retning. Det kan således være et uheldig signal å sende, noe som bør vurderes.

- Byrådet forutsetter at det gis økonomisk kompensasjon som dekker kommunens økte utgifter knyttet til innføring av ny ordning; til økt saksmengde og til dekning av inntektstapet

Komite for oppvekst har fattet følgende vedtak, som er Bergen kommunes hørings svar:

1. Bergen kommune tar til etterretning at regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti har blitt enige om en nasjonal prosentsats for maksimal andel av inntekt brukt til foreldrebetaling.
2. Bergen kommune støtter for øvrig forslaget fra Kunnskapsdepartementet om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager, men vil påpeke at det vil medføre økt saksmengde for kommunene.
3. Bergen kommune går inn for alternativet der foreldrenes, dvs. forsørgernes, inntekt legges til grunn i kommunens inntektsberegning.
4. Bergen kommune støtter forslaget om siste års selvangivelse som dokumentasjonskrav.
5. Bergen kommune forutsetter at det gis økonomisk kompensasjon som dekker kommunens økte utgifter knyttet til innføring av ny ordning.

Høringsuttalelsen i sin helhet følger vedlagt.

Med hilsen

BYRÅDSAVDELING FOR BARNEHAGE OG SKOLE

Laila Revheim Samset - saksbehandler

Merete Bogen - seksjonsleder

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg: Byrådssak 13/15

Høringsuttalelse til forslag om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager

LRS ESARK-03-201300286-166

Hva saken gjelder:

Kunnskapsdepartementet sendte i desember 2014 ut på høring forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager. Høringsfristen er 23. februar 2015.

Høringsnotatet med høringsbrev finner en på kunnskapsdepartementets nettsider:
www.regjeringen.no/nb/dep/kd

Det er forskrift om foreldrebetaling i barnehager, gitt med hjemmel i barnehageloven § 15, som i dag regulerer feltet, og som pålegger at «*alle kommuner skal ha ordninger som kan tilby barnefamilier med lavest betalingsevne en reduksjon i eller fritak for foreldrebetaling*». Forskrift om foreldrebetaling omtaler imidlertid ikke hvem som regnes som barnefamilier eller hva som regnes som lavest betalingsevne. Det er i dag opp til hver enkelt kommune å avgjøre hvor stor reduksjon som gis og hvilke familier som skal tilbys reduksjon.

Bakgrunn for å endre forskrift om foreldrebetaling er at regjeringen vil innføre en bredere sosial profil på foreldrebetaling i barnehage ved å gjøre barnehagen billigere for familier med lav inntekt, jfr. budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti gjennom et nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling.

I høringsnotatet foreslår departementet en nasjonal regulering av kommunens ordning for reduksjon i foreldrebetalingen gjennom forpliktelse til å ha inntektsgradert foreldrebetaling. Det vises til budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti om at foreldrebetalingen maksimalt skal utgjøre seks prosent av et fastsatt inntektsgrunnlag. Departementet foreslår på denne bakgrunn at det i forskriften fastsettes en maksimal prosentsats av inntekten som skal brukes på foreldrebetaling, satt til seks prosent av familiens samlede kapital -og personinntekt, begrenset oppad til maksimalprisen. Dagens bestemmelser om søskenmoderasjon for andre, tredje osv. barn videreføres.

Departementet vektlegger at ordningen skal være enklest mulig å administrere for kommunene, være enkel og tilgjengelig for foreldrene samt gi mindre rom for kommunal skjønnsutøvelse - noe som også antas å bidra til mindre stigmatisering. Det er videre foreslått å bevilge 235 mill. kr i 2015 for å dekke kommunenes utgifter knyttet til innføringen av ordningen.

Departementet foreslår at samlet kapital- og personinntekt opp til kr 473 000 skal gi rett til reduksjon i foreldrebetalingen, mens det for samlet inntekt på kr 473 000 eller mer betaler maksimalpris for barnehageplassen. Regjeringspartiene og samarbeidspartiene har foreslått maksimalprisen til kr 2580 per måned fra 1.mai 2015.

Departementet legger altså opp til en ulik betaling for alle inntekter, noe som skal forhindre høy marginalsattesats ved en eventuell økning i inntekt. Ordningen vil være søknadsbasert, og ingen vil automatisk falle innunder ordningen. Dokumentasjonskrav foreslås til å være siste års selvangivelse.

For å nå ønsket målgruppe for reduksjon må det fastsettes hvilke personers økonomi og hvilke deler av personenes økonomi som skal regnes som inntekt grunnlag (samlet kapital- og personinntekt). Der barnet bor med begge foreldrene vil det i praksis ikke medføre noen forskjell om det er husholdningens eller forsørgernes inntekt som legges til grunn. Men der foreldrene *ikke* bor sammen må det gjøres en vurdering av om begge foreldrenes inntekter skal inkluderes i behovsprøvingen. Det er også et spørsmål om inntekter til eventuell ny samboer/ektefelle skal tas med.

Departementet har satt opp to alternative forslag til hvilke personers inntekt som kommunen skal legge til grunn i sin beregning og ber særlig høringsinstansene om å gi innspill på valg av beregningsgrunnlag. De to alternativene som skisseres er:

- Inntekt grunnlag basert på *husholdningens inntekt*, dvs. inntekten til de voksne barnet bor med, uavhengig av om de er foreldre eller ikke. Der foreldrene ikke bor sammen vil det med denne ordningen være bare inntekten til den av foreldrene som barnet er folkeregistrert hos som inngår i beregningen av foreldrebetalingen. Økonomien til den forelder som barnet ikke bor hos vil ikke inkluderes i inntekt beregningen og heller ikke eventuelle barnebidrag. Når det gjelder husholdning har departementet valgt å sidestille personer som er gift og personer som er samboende med barnets foreldre.
- Inntekt grunnlag basert på *forsørgernes inntekt*, dvs. at det er foreldrenes inntekt som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de bor sammen eller ikke. Denne ordningen ivaretar ikke hensyn til ny ektefelle/samboer som faktisk har forsørgerrolle for barnet og bidrar økonomisk til husstanden. Departementet mener at ny ektefelle/samboers inntekt bør inngå som en del av inntekt grunnlaget, men er usikre på hvordan dette skal håndteres; som et flatt påslag uavhengig av inntekt eller ut ifra faktisk inntekt, noe som igjen betyr krav om dokumentasjon og som gir økt saksbehandling.

Byrådets kommentarer og vurderinger

1 Maksimal prosentsats av inntekt som skal brukes på foreldrebetaling og rett til reduksjon i foreldrebetalingen for samlet kapital- og personinntekt opp til 473 000 kroner

Byrådet er positivt at det kommer en lik moderasjonsordning for foreldrebetaling i barnehagen som blir gjeldende for alle kommuner og som inkluderer både privat og kommunal barnehagesektor. En slik moderasjonsordning bidrar til sosial utjevning og ivaretar lavinntektsfamilier.

Det er positivt at ordningen er søknadsbasert og krever dokumentasjon, da dette fordrer at den enkelte er aktiv deltaker i prosessen. Forslaget ivaretar søskenmoderasjon på en god måte.

Bergen kommune har i dag en moderasjonsordning med ulike inntektsintervall som avgjør hva reduksjonen blir, begrenset oppad til inntekt på 235 000 kr. Med departementets forslag vil en samlet person- og kapitalinntekter opptil 473 000 kr gi rett til redusert foreldrebetaling, noe som vil medføre at langt flere vil ha rett til moderasjon i Bergen kommune enn per i dag. Det vil føre til økt saksmengde for administrasjonen at langt flere vil ha mulighet for å søke om moderasjon. Det vil også kunne forekomme skjønnsvurderinger i forhold til godkjent dokumentasjon.

Dersom departementets forslag om maksimalgrense på foreldrebetaling på 6 % skal håndheves, vil det bety ulike betalingssetninger for alle inntekter fra kr 0 til kr 473 000. Det vil være feilkilder knyttet til håndteringen av dette og byrådet foreslår at det i ny ordning fastsettes noen faste beløpsintervall som avgjør hva moderasjonen blir.

Vurdering og konklusjon:

Byrådet tar til etterretning at regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti har blitt enige om en nasjonal proresentsats for maksimal andel av inntekt brukt til foreldrebetaling. Byrådet har følgende merknader til forslag om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehage:

- Byrådet vil påpeke at ny moderasjonsordning opptil 473 000 kr vil gi langt flere søknader om moderasjon enn ved dagens ordning, noe som vil gi økt saksbehandling for kommunen. Dette står i kontrast til departementets vurdering av at den foreslåtte ordningen er «så enkel som mulig å administrere for kommunen»
- Byrådet vil også påpeke at mens man gjennomgående i samfunnet ønsker å forenkle byråkratiet og unngå omstendelig og kostbar saksbehandling, kan dette være et skritt i motsatt retning. Det kan således være et uheldig signal å sende, noe som bør vurderes.
- Byrådet forutsetter at det gis økonomisk kompensasjon som dekker kommunens økte utgifter knyttet til innføring av ny ordning; til økt saksmengde og til dekning av inntektstapet

2 Fastsetting av målgruppens inntektsgrunnlag

Dagens familier består av svært ulike konstellasjoner som vanskeliggjør å beregne hvilke inntekt en skal legge til grunn for de som skal få moderasjon i foreldrebetalingen. I forslaget legger departementet fram to ulike ordninger; inntektsgrunnlag basert på *husholdningens inntekt* og inntektsgrunnlag basert på *forsørgerens inntekt*, og ber om høringsinstansenes innspill på dette.

Vurdering og konklusjon:

Begge alternativene for hvilke inntekter som skal med i beregningsgrunnlaget har sterke og svake sider. **Byrådet mener at det er foreldrenes, dvs. forsørgerens, inntekt som tas med i beregningsgrunnlaget, uavhengig av om de bor sammen eller ikke - begrunnet i forsørgerplikten som foreldre har.** Ordningen med barnebidrag taler også for at begge foreldrenes inntekt skal legges til grunn. Dokumentasjonskrav blir siste års selvangivelse for begge foreldrene.

Byrådet mener at inntekt til eventuell ny samboer/ektefelle holdes utenfor beregningsgrunnlaget og støtter ikke forslaget om at det fastsettes et påslag for en ny ektefelle eller samboers inntekt, som skal inngå i inntektsgrunnlaget.

Byrådet vil påpeke at sosialstønad/ytelser ikke per i dag er definert som inntekt i Bergen kommune. Kommunen har flere søkere (111 barn i kommunal barnehage og 78 barn i privat barnehage) som mottar moderasjon som kommer inn under denne kategorien og som i dag betaler minstesats (kr. 577,-) i barnehagen. Ved ny ordning, slik den er foreslått, betyr dette at disse søkerne vil få friplass, det vil si betaler kr. 0,- i barnehagen. Det må tas stilling til om sosialstønad/ytelser skal regnes om inntekt eller ikke.

3 Krav til dokumentasjon

Når det gjelder dokumentasjonskrav er det i forslag til ny forskrift om foreldrebetaling i barnehager foreslått siste års selvangivelse, uavhengig av valg av ordning. Byrådet støtter forslaget om at siste års selvangivelse legges til grunn ved inntektsberegning. Byrådet ser imidlertid en svakhet i at fjorårets selvangivelse ikke nødvendigvis gir et riktig bilde av inntekten for alle søkerne - idet inntekten kan ha endret seg mye. Således ville siste lønsslipp eller vedtak fra NAV gi et bedre bilde av forsørgerens økonomiske situasjon per i dag. Men i og med at også kapitalinntekt skal med i beregningsgrunnlaget, vil selvangivelsen være det som gir et korrekt bilde av *både* kapital- og personinntekt.

Konklusjon:

Byrådet støtter regjeringens forslag om siste års selvangivelse som dokumentasjonskrav.

Begrunnelse for fremleggelse for komite for oppvekst:

Byrådets fullmakter § 7, vedtatt av bystyret 18. desember 2013 i sak 294-13:

Byrådet selv avgir høringsuttalelser på vegne av Bergen kommune. Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgis av bystyret. Høringsuttalelser avgitt av byrådet sendes uten ugrunnet opphold bystyrets kontor til orientering. Saken ansees å være prinsipiell.

I møte i Forretningsutvalget den 9.12.14, sak 283-14, ble det vedtatt at komite for oppvekst avgir høringsuttalelse.

Byrådet innstiller til komite for oppvekst å fatte følgende vedtak:

1. Bergen kommune tar til etterretning at regjeringspartiene og Venstre og Kristelig folkeparti har blitt enige om en nasjonal prosentsats for maksimal andel av inntekt brukt til foreldrebetaling.
2. Bergen kommune støtter for øvrig forslaget fra Kunnskapsdepartementet om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager, men vil påpeke at det vil medføre økt saksmengde for kommunene.
3. Bergen kommune går inn for alternativet der foreldrenes, dvs. forsørgernes, inntekt legges til grunn i kommunens inntektsberegning.
4. Bergen kommune støtter forslaget om siste års selvangivelse som dokumentasjonskrav.
5. Bergen kommune forutsetter at det gis økonomisk kompensasjon som dekker kommunens økte utgifter knyttet til innføring av ny ordning.

Dato: 13. januar 2015

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Martin Smith-Sivertsen
byrådsleder

Jana Midelfart Hoff
byråd for barnehage og skole